

har gjort Skridt for at opnaae, at den Præst, som den ønskede, maatte komme i samme Kald, som han før havde, saa er det klart, at der deri ikke kan ligge det allermindeste Motiv for Menigheden til nu ikke at fremtræde med det Ønske, som af samme næres, og det saameget mindre nu, som dette Ønske, efter hvad der senere er skeet i Rigsdagen, har faaet en ganske anden Begrundelse end tidligere, da dets Opfyldelse kun kunde fremtræde som en reen Raadesag. Jeg anseer det saaledes for utvivlsomt, at der, hvis Loven bliver gennemført i den Skikkelse, hvori den nu fra Fleertallets Side er foreslaaet, fra den paagældende Menigheds Side vil komme et Andragende om, at Valget maa erholde kongelig Stadfæstelse. Naar man nu har sagt, at det saa dog kunde være, at Følgen vilde blive, at den kongelige Stadfæstelse ikke paafulgte, saa vil jeg heller ikke dertil alene svare, at Kultusministeren jo ved sine Udtalelser aldeles bestemt har stillet sig saaledes, at man maa kunne være fuldstændig overbevist om, at det ikke vilde kunne skee med hans Samtykke, at Nægtelse af Stadfæstelsen fandt Steb, naar Loven, som vi forudsætte, var kommen ud og havde modtaget kongelig Approbation. Jeg vil ikke holde mig dertil, fordi det overhovedet er misligt at holde sig til en enkelt Minister; men det behøves heller ikke; thi for Enhver, der blot vil see nogenlunde alvorligt paa denne Sag, vil det stille sig aldeles utvivlsomt, at dersom denne Lov faaer allerhøieste Stadfæstelse, saa maa og vil der deri ligge en Forudsætning om, at den vil kunne faae Anvendelse paa det her omhandlede Tilfælde. Hvis der i den høieste Styrelse var den Overbeviisning, at man ikke vilde give Stadfæstelse paa Valget, saa vilde Loven ikke blive stadfæstet; det er umuligt. Uden at jeg ønsker at benytte mig af stærke Udtryk, vil jeg dog sige, at hvis man her vedtog Loven, og der derefter nægtedes Stadfæstelse af Valget, maatte dette blive opfattet som en Forhænnelse af Rigsdagen. Man vil umulig kunne sige, at vi her vel vedtage denne Lov, men

under den Forudsætning, at den ikke skulde finde Anvendelse paa det Tilfælde, som efter den almindelige Forestilling afgav den væsentligste Hovedgrund til at gaae ind paa Loven.

Det er saaledes min Overbeviisning, at der ved Lovens Vedtagelse vil være opnaaet et meget væsentligt Gode, ikke alene for den paagældende Menighed — at den sætter høi Pris derpaa, det fremgaaer af Andragendet —, men ogsaa for vore kirkelige Forhold i det Hele. Jeg troer, at det maa ansees for meget uheldigt, hvis dette Spørgsmaal endnu skulde blive staaende saaledes hen i en vis dunkel Tilstand, hvor Feilgreb fra begge Sider saa overordentligt let kunne komme frem, og hvor Lidensfaberne saa overordentligt let kunne bringes til at gaae langt udover det, som Spørgsmaalet egentlig dreier sig om. Vil man nu sige, at det ikke er alene for dette Tilfældes Skyld, at man vil give denne Lov, og at det ikke er en Veilighedslov, saa siger jeg: Det er ganske rigtigt, det er ikke Tilfældet fra deres Side, der have stillet Forslaget; heller ikke fra Udvalgets og heller ikke fra Udvalgets Fleertals Side, og det vil heller ikke blive Følgen af Loven, naar den vedtages saaledes som det her er forudsat. Hvilke forskellige Forhold der vil komme frem senere, er det vaansteligt at sige; at imidlertid allerede den Afgjørelse, som jeg forudsætter med Bestemthed vil finde Steb med Hensyn til Ordningen af den Menigheds Forhold, om hvilken jeg fornemmelig har talt, ikke vil være af ringe Betydning for Opfattelsen af den hele Lov, er utvivlsomt. — Naar man nu har sagt, at vi allerede have et Eksempel paa, hvor usikkert og utvivlsomt det kan være, om der herved naaes, hvad der attraaees, nemlig det bornholmste Forhold, saa vil jeg heller ikke sige at udtale min Mening herom. Jeg troer, at Opfattelsen af dette Spørgsmaal her i Salen er ganske anderledes end med Hensyn til det andet Tilfælde, og jeg mener, at den med fuld Føie er det. Det